

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Nicolai Cavssini Trecensis, E Societate Iesv, De Eloqventia
Sacra Et Hvmana Libri XVI**

Caussin, Nicolas

Coloniae Agrippinae, 1634

17. De Erote & Anterote: Deque turpis Amoris vesania.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70090](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70090)

se magis, quam rem amatam querunt: Amore vero amicitia, qui non sua commoda, sed amicorum bonum appetunt.

Sapiens, inquit Seneca, etiamsi contentus est se, tamen habere amicum vult, si ob nihil aliud, vt exerceat amicitiam, ne tam magna virtus iaceat, non ob hoc, quod Epicurus dicebat, vt habeat, qui sibi ægro assideat succurrat in vincula coniecto, vel inopi: sed vt aliquem habeat, cui ipse ægro assideat, quem ipse circumuentum hostili custodia liberet. Qui se spectat, & propter hoc ad amicitiam venit, malè cogitat, quemadmodum cæpit, sic desinet: & mox, qui vtilitatis causa assumptus est, tamdiu placebit, quamdiu vtilis fuerit. Hac re florentes, amicorum turba circumfidet, circa euersos ingens est solitudo, & inde amici fugiunt, vbi probantur. Hac re, ista tot nefaria exempla sunt, aliorum metu relinquuntur, aliorum metu prodentium. (Deinde) Ista, quam tu describis, negotiatio est, non amicitia.

Ad summum, D. Augustinus, rem secundum obiecta metiens, duos amores facit, Dei, & mundi, quod nomine Erotis, & Anterotis veteres expresserunt.

De Erote, & Anterote.

Deque turpis amoris vesania.

C A P V T X V I I .

Dionys. l. 4. de diuinis nominib. Impurusa. **D**IVINE, vt cætera, magnus ille Dionysius turpem amorem, *Idolum amoris*, & lapsum à vero amore describit: *Impurusa. ἔρας ἀτιχρὸς σὸκ ἐς ἰ ἀληθῆς, ἔρας, ἀλλ' ἔμωρ ἰδολῷ δαλωρ, ἢ μὲλλον ἐκπρωσις τῷ ὄντι* *est amoris.* Vt igitur magnum scelus admittunt, qui præpotentis Dei maiestatem nullis terminis circumscriptam, in Muris corpusculum colligunt, vel etiam in piscis, aut vulpis, aut simiæ figuram deformant: sic & eos culpa non mediocti teneri fatendum est, qui affectum illum amoris, quem Deo dari, consecrariq; oportebat, in putidi corpusculi, mundi, & rerum humanarum quitquilias conuertunt. Indenatum est hoc portentum Cupidinis, ab inanibus Poëtis, tam variis carminibus celebratum. Sed opinor Alexis omnium solertissimè depingit, monstrem enim facit ex omnium naturarum, ingeniorumq; præpostera qua-

dam congerie agglutinatum, vtiliter audax, muliebriter timidum, furore, atque amentia præceps, callida ratione cordatum, labore infractum, prodigalitate dissolutum, ambitione prodigiosum. Aristophon autem in Pythagorite, narrat eundem è cælo præcipitem datum, & iis, quibus ante micabat pennis, indutam fuisse victoriam. Melius Antisthenes, apud Theodoretum, irridet eos, qui obsceni amoris, quasi Dei alicuius picturas faciunt, & infinitas in eum nugas comminiscuntur. Non est, inquit, non est Deus amor, sed naturæ corruptæ vitium, à quo, dum vincuntur miseri homunciones, turpissimum animæ morbum, Dei nomine consecrant.

Theodore. *Τὸν δὲ ἔρωτα κακίω ἰλάσθαι φέροιται, ἢ ἕτοιμα ἔντις: οἱ κακοδαίμονες διὸν πᾶσι νόσον καλοῦσι.* Inde inuectus in Venerem. Vtinam, inquit, eam tenerem, quam ipsi sibi Deam fingunt, certè sagittis conficerem, quando tot lectissimas nobis matronas corripit. Quamobrem diserte monet Maximus Tyrius, vetum amorem à falso secerni oportere, more numulariorum, qui nummum legitimum discriminant ab adulterino. Proclus verò, & ipse Philosophus Platonicus, in amoribus, idem contingere dicit, ac in facris, & expiationibus. Qui se expiant (inquit) aut Deos consulunt, antequam puriori numinis præsentia fruantur, in varios terrenorum Demonum impetus, atque terribilissima nonnunquam incidunt, à quibus à sinceris bonis, ad materiæ facem abripiuntur. Sic, & in vita instituenda, tot popularium amorum turba impedimento est, quo minus liquidiore celestium voluptate perfundamur. Hæc ratio plerosque Ethnicorum mouit, vt Anterotem terreno amori contrarium facerent, quorum pugna expressis imaginibus describitur, apud Pausaniam in Ethacis. Cupido enim pal-

max. Tyr. *orat. 8.* Proclus l. *de anima. Endamon.* Pausan. in *Ethacis l.* *extorquere de manibus nititur.* De hoc Anterote intelligendum Mariani Scholiasti Epigramma.

Οὐκ ἀπὸ παιδῆμισ ἔνε κῦπερό, σὸκ ἀπὸ γαίης: Εἰμί κ' ὑλάης ἔγχοι εὐροσύνης. Ἀλλ' ἐγὼ ἐς χαλαρὸν μετέπει φρένα πυρσὸν ἀνάπτω. Εὐμάδης, ψυχὴν δὲ σῦρανον εἰσανάγω.

Bbb 3

EX

Εκ δὲ ἀριτῶν σφοδρῶς πισυρόν πλεκῶν
ἀφ' ἑκάστης,

Τὸς δὲ φέρων, πρώτῃ τῆς ἑφίης εἰφο-
μας.

Non ex vulgi vaga (Hospes) Venere, non
à terra

Sum, nec corporea soboles latitia:

Verum ego in pura mortalium mente facem
accendo

Proba eruditionis, mentem in caelum educo.

Ex quatuor autem virtutibus togidem coro-
nas decerpo.

Quas omnes fero, sed prima me coronat sa-
pientia.

Idiota lib.
de amore
diuino.

Hæc Ethnici per nebulam duntaxat vide-
runt. Quanto melius Christiani, inter quos
sapiens ille idiota, in libello de amore diuino,
vriusque pugnas non inani verborum fuceo,
sed Dei mouentis spiritu describit, vbi de im-
pudico amore hæc habet: Talis amor est la-
queus animæ, discrimen vitæ, mors suavis,
blanda percussio, interfectio linicens, mel fel-
leum, petniciis delicata, mali natura boni co-
lore depicta, domus tempestatis, dulce venci-
num, malum spontaneum, sapida iugulatio,
& omnium rerum calamitas. Nam Adam &
Euam de Paradisi deliciis eiecit, celestes ter-
renos fecit, humanum genus in infernum de-
merfit, vitam abstulit mundo, laborem, & pres-
suram inuenit, & malum quod ad mortem
perducit; fœdat pueritiam, perdit iuuentatem,
incitat, ac inquietat emortuam carnem, & se-
nectutem.

De causis amoris in genere.

CAPVT XVIII.

Plato in
coniuiio.

Abulam narrat Plato in conuiuio de a-
moris natalibus. Quando nata est, in-
quit, Venus, parato conuiuio discubue-
runt Dij ceteri, & Concilij filius Porus, affluen-
tiæ Deus. Cum cœnati essent, Penia, (siue La-
tinè Paupertatem malis dicere) mendicatura
cibum, vt pote epulis illic abundantibus, ve-
nit, & circa fores obuersabatur. Porus qui-
dem nectare ebrius (vinum namque nondum
erat) Iouis hortum ingressus est, & somno
grauatus dormiebat. Penia verò inopia com-

Amoris
natales.

pulla, quo pacto filium, quasi quibusdam in-
sidiis ex Poros conciperet, excogitauit. Quare
iuxta illum accubuit, amoremq; concepit. Ha-
bet igitur amor ex matris ingenio, vt pauper
fit, pulchrumque, & bonum, quasi natura lux
cumulatam absolutionem appetat. Hoc amo-
ris obiectum, hæc causa, & origo, vnde omnes
eliciuntur amores.

Pulchri verò, boniq; magna est affinitas, in-
gens amicitia nodus, vnde pulchrum, & bo-
num Hebræi vno vocabulo אהבה appella-
runt, Græci ἐκ καλῆ ἔραστὴν vntone καλοκαγα-
θίων fecerunt. Hæc pulchritudo cum bono
semper copulata, illex est amoris, & fax ipsius
cupiditatis. Vna est autem perfecta, & abso-
luta omnibus numeris species, splendor glo-
ria penes patrem luminum, & figura substan-
tia eius.

Ex ea, tanquam ex lucis fonte, triplex emi-
cat pulchritudo, vna quidem per Angelicos
intellectus, puras illas, & ab omni labe deter-
sas mentes. Altera per intellectuales animas,
atomos quasdam stupendæ illius maiestatis.
Tertia denique cæteris longè inferior, per
varia corpora, quibus inest, longè, lateq; spar-
gitur, atque diffunditur; Non secus, ac si lu-
men vnum, per tria quædam vitra, coloribus
inter sese dissimillima, in oculos nostros desi-
liat.

Quod si eos aspectus haberemus, qui diui-
na liquidò contemplari possent, rerum cœle-
stium pulchritudini, quasi purissimo fonti se-
per affixi, nunquam diuelleremur, sed misce-
ri, & hebetes, propter naturæ nostræ partim
imbecillitatem, partim etiam peruersitatem,
per species corporeas, quasi vitra, crassa ple-
runque, & sordida; pulchritudinis, ac lucis ri-
uulos consectamur, ad quam etiam mentis
corruptæ vitio, & contagione sæpius hallu-
cinamur.

Ex quo præclarè Diuus Dionysius, ad veri
amoris faces, in animis excitandas, post pul-
chrum, & bonum, statim collocat φῶς νοη-
τὸν lumen intellectuale, quod cum ipsa pul-
chritudine coniungit. φῶς νοητὸν λέγεται,
& ὑπὲρ πάντων φῶς ἀγαθόν, ὡς ἀκτίς πᾶσι
γαῖα, & ὑπερβλήζουσα φανοχυσία, πάντα
τὸν ὑπερχόσμιον, & ἐγκόσμιον νοῦν ἐκ
τῶν πλερώματων αὐτῆς καταλαμβάνουσα,
lumen intellectuale appellatur, quod supra
omne lumen bonum est, tanquam fontis ra-
dius,

Secunda ad
amorem
illecebra
φῶς νοητὸν
lumen &
cognitio.